

TEATRUL DE STAT
PIATRA NEAMT

CAIET PROGRAM

Premiera a **14**.a

STAGIUNEA 1962-1963

Hr. inv. D.I. 4.6

COPERTA I:

Trepifaicsl (Mateş) — ION FISCUTEANU

COPERTA INTERIOARĂ:

Mancinka — ANA CRISTI

ULTIMA COPERTĂ:

Un aspect de la repetiție

NOTE DESPRE LITERATURA CEHĂ

Literatura cehă este foarte veche (Legenda sfintului Vaclav, scrisă în limba slavonă, datează din secolul X) și în același timp bogată în tradiții progresiste, vădind de-a lungul veacurilor înflăcăratul patriotism și dragostea de popor a scriitorilor celor mai valoroși care au trăit pe plaiurile morave și boeme. Dacă pe de o parte împrejurările istorice și sociale au impus vreme îndelungată limba latină ca instrument de comunicare în lumea intelectuală, pe de altă parte, după pierderea independenței de stat, în 1620, datorită germanizării claselor suprapuse, limba națională n-a mai fost întrebuințată mult timp, decât de păturile de jos și de rarii intelectuali rămași fideli tradiției și poporului. Așa se explică faptul că, deși primele texte cehice apar extrem de curînd și cultura cehă are o vechime remarcabilă — Universitatea din Praga s-a înființat în 1348 — literatura artistică propriu-zisă se dezvoltă abia în epoca romantismului, cînd poezia, mai cu seamă,

cunoaște o înflorire deosebită. Proza epică și în deosebi romanul se afirmă însă numai odată cu apariția realismului. Cu toate că în literatura cehă există o încercare de roman încă din secolul al XVII-lea, „Labirintul lumii și raiul inimii“ al umanistului Jan Amos Komensky, primul roman ceh, în deplina accepție artistică a cuvintului, datează de pe la jumătatea veacului al XIX-lea, cînd vede lumina tiparului „Bunicuța“ Bozenci Nemcova. Ceva mai tîrziu Alois Jirasek a scris romanele istorice „Capete de cîini“, „Impotriva tuturor“ și „Vechi povestiri ceh“.

Primii mari prozatori cehi cu renume mondial, aveau să fie în perioada dintre cele două războaie mondiale, Jaroslav Hasek autorul „Peripețiilor bravului soldat Svejk“ în care o societate putredă este demascată cu nesecat umor și Karel Capek binecunoscut prin romanele și piesele sale „Fabrica de absolut“, „Afacerea Makropoulos“, „Trilogia“.

Tradițiile progresiste ale culturii cehice s-au manifestat în sfîrșit cu o deosebită vigoare datorită romancierilor talentați pentru care nedreptatea socială se cere nu numai demascată, ci și cu hotărîre înlăturată, prin ivirea lumii noi, a proletariatului victorios: Ivan Olbracht, autorul pitoreștilor lucrări epice „Sîngele care reintinereste“, „Haiducul Nicolae Suhai“, „Proletara“ și Vladislav Vancura, iluminat de viziunea revoluției comuniste și care a pierit în timpul ocupației, executat de naziști.

Continuînd prin operele lor bogata moștenire progresistă a trecutului, scriitorii Republicii Socialiste Cehoslovace se caracterizează însă prin împrejurarea excepțională că au trăit și s-au călit sufleteste în anii grei ai robiei hitleriste, unii dintre ei luptînd chiar cu arma în mîna împotriva cîmpitorilor, riscîndu-și viața în încercarea de a salva cu o clipă mai devreme patria ingenunchiată.

Adeseori, condițiile în care și-au conceput operele sînt de un tragic patetism, Iulius Fucik și-a scris „Reportajul cu ștreangul de gît“ în închisoare, înainte de a fi executat. Maria Paimanova și-a început trilogia (Oameni la răs_pîntic) înainte de război, dar a continuat-o sub ocupație și a sfîrșit-o după eliberare.

Lupta crîncenă legată de trecerea de la o lume la alta i-a ajutat pe scriitorii cehi să-și apropie metoda realismului socialist. În acest fel sînt scrise, de pildă, romanele lui Antonin Zapotocky — fostul președinte al Republicii — unul din cei mai importanți reprezentanți ai realismului socialist ceh, în acest fel sînt scrise operele scriitorilor mai tineri.

J A N D R D A

În pleiada prozatorilor cehi din ultimele două decenii, un loc de seamă îl ocupă Jan Drda, a cărui activitate socială și politică în perioada de după război s-a concretizat în funcțiile importante pe care le-a deținut: a fost președinte al Uniunii Scriitorilor și deputat în Marea Adunare Națională, iar în prezent e membru în Comitetul Central al Partidului Comunist Cehoslovac.

Născut la 4 aprilie 1915 în orașelul Pribram, Jan Drda a debutat în literatură la vârsta de 25 de ani, în 1940, când a publicat într-o revistă sub titlul „Salvarea lui Matej Rezak” un fragment din încercarea epică mai vastă „Orașelul de pe coline”, tipărit integral în același an. „Orașelul de pe coline” i-a adus tinărului autor și

consacrarea. Considerat ca un mare talent, ca un artist rafinat al cuvîntului, ca un povestitor excepțional, Jan Drda s-a dedicat literaturii sub cele mai variate aspecte ale ei, de la ziaristică la roman, de la nuvelă la teatru și de la eseu la scenariu cinematografic. Jan Drda s-a inspirat, ca și alți înaintași ai lui, din balada și basmul popular, din ritmul viu și prospețimea vorbirii poporului, dobîndind un stil colorat, pătruns de seve lirice, — multe din paginile lucrărilor lui narative căpătînd valoare proprie, de poem în proză.

„Orășelului de pe coline“ i-a urmat, în 1941, romanul psihologic „Apa Vie“ avînd ca temă evoluția spirituală a unui artist.

În „Pribegiiile lui Petr 7 minciuni“, din 1943, interferențele basmului și realității sînt și mai accentuate. Petr 7 minciuni, copil din flori, își caută tatăl necunoscut cu aceeași febrilitate cu care Jan Marek din „Apa Vie“ se străduia să afle calea spre esențele estetice.

„Lumea văzută cu inecîntorul“ se intitulează culegerea de foiletoane publicate de Jan Drda în 1943, în revista Lidovy Noviny (al cărei șef redactor a fost) și strînse în volum în 1944.

Din aceeași perioadă inițială de creație a lui Drda fac parte piesele: „Precum și noi iertăm..“ (1941) — dezvăluind prin fine motive psihologice și morale un colț al lumii proletare și „Magdalena“ (tot în 1941) — o comedie într-un act, precum și monografiile închinată sculptorului Jan Kavan și pictorului Karel Cerny.

Primul volum al lui Drda, după eliberare, e vestita culegere de nuvele „Baricada mută“, zugrăvind momente dramatice din vremea ocupației și a luptei împotriva cotropitorilor nazisti — urmată apoi de o altă culegere de povestiri „Erumoasa Tortisa“, — care reprezintă una din cele mai impresionante mărturii a recunoștinței față de poporul sovietic eliberator.

La stilul lui impregnat de amintiri folclorice revine Jan Drda în culegerea mai nouă de „Povestiri cehe“ pentru a se dedica apoi iarăși teatrului: „Jocul cu diavolul“ și „Dracul nitat“ cea mai recentă lucrare a sa, avînd ca temă combaterea superstițiilor, și revelînd, în atemporalitatea formei împrumutate basmului popular, o satiră cu ecouri contemporane.

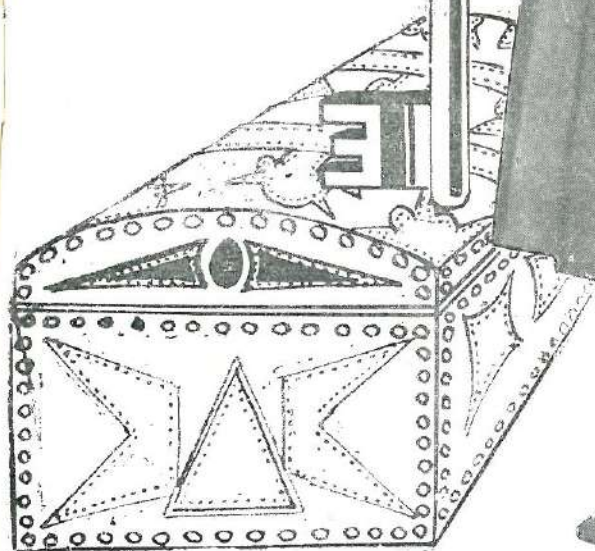

DRACUL UITAT

COMEDIE ÎN 2 PĂRȚI

(8 tablouri)

de JAN DRDA

DRACU

COMEDIE ÎN 2 P

de J A

Traducere de

Distribuția:

Mariana Plaiznerka	—	CĂTĂLINA MURGEA
Trepifiacsl (Mateș)	—	ION FISCUTEANU
Ignat Loyla (Ichiurel)	—	TRAIAN STĂNESCU
Alois Piskytle	—	CANDID STOICA
Magdalena Pucioalcova	—	DORA STOENESCU <i>Miso</i>
Andrei Tibureț	—	ANDREI IONESCU
Dorotka	—	ILEANA STANA IONESCU
Honza Mracino	—	ALEXANDRU LAZĂR
Mancinca	—	ANA CRISTE <i>Ana Cristina</i>
Lupino	—	RADU VOICESCU <i>Trăgim</i>

Regia artistică

Artist emerit — Laur
de la Teatrul Național

Scenografia

Asistent regie artistică:

Comentariu muzical: LUCIA

Peruci-machiaj:
ELISABETA POPA MIJEA

Șef de
FLORI

LUITAT

ĂRȚI (8 TABLOURI)

N I D R D A

JEAN GROSU

Iosef Medula

Emanuel Broukal

Markytka

Byltka

in d. d. d. d. Kacena

Belzebut

Marbulius

Solfernus

Belfegor

— G-TIN CONSTANTIN

— MIRCEA PÎNÎȘOARĂ

— MARGA PODHORSCHI

— IOANA MANOLESCU

—

— GEORGE PODHORSCHI

— GEORGE POPA MIJEA

— NELU MANOLESCU

— G-TIN VURTEJANU

Voicescu Radu

Vișeu Tironișe

Mircea Tironișe

MARCEL ANGHELESCU

creat al Premiului de Stat

L. L. Caragiale din București

: ADRIAN CORBU

ADRIA PAMFIL ALMAJAN

N IONESCU și ROMEO CHELARU

producție :

N BURTEA

Regia tehnică :

MIHAI DUDULEANU

DRACUL UITAT

Piesa „Dracul uitat“ sau „Satul păcătos“ este străbătută de umanismul robust caracteristic creației literare a lui Drda. Concepută sub forma unui basm amuzant, piesa conține un fond bogat de idei și un subiect cu implicații majore, menit să demaște încrecărilor multiple și diverse ale ideologiei burgheze, de a vicia conștiința oamenilor.

Acțiunea piesei începe în infern. Belzebut — șeful iadului — este furios că de la o vreme n-a mai achiziționat sufletul nici unui locuitor din satul Dalskabaty. Cerînd să se facă o anchetă și să se afle cauza acestui fapt, el constată că ordinea iadului lasă mult de dorit, că evidența nu este pusă la punct și că în concluzie se impun niște măsuri grabnice, pentru reorganizarea lui. Din reconstituirea unor probe, se deduce că a fost trimis totuși cîndva un drac în Dalskabaty, cu misiunea de a-i corupe pe locuitorii acestui sat. Dar fișa dracului fiind pierdută, activitatea lui n-a putut fi urmărită din infern și nimeni nu mai știe de unde să-l ia.

Furios Belzebut, îl trimite în Dalskabaty, pe Iltiurel, doctor în filozofie, doctor în teologie, șeful institutului pentru psihologie experimentală din iad, cu dubla misiune de a-l descoperi și pedepsi pe dracul care nu și-a făcut datoria și de a stimula, în același timp, corupția în rândurile locuitorilor satului, Iltiurel seoseste sub chipul noului pastor. El încearcă să strecoare păcatul în sufletul locuitorilor satului, împingându-i la hoție, crimă și adulter. Totodată îl caută pe dracul pierdut. Acesta, pe numele lui de odinioară Trepifaiesl, a încercat la început să-și exercite funcțiunea, dar după un timp, s-a plictisit, a uitat formulele magice și în cele din urmă schimbându-și numele în Mates, s-a împrietenit cu oamenii și în special cu Plaizerka, văduva fostului gospodar din sat, calificându-se fierar. Iltiurel îl descoperă — cu toate că Mates și-a tăiat coarnele și coada — și îl expediază în iad, pentru a fi pedepsit. Aici Mates, află ticăloșiile pe care le-a pus la cale Iltiurel, împotriva oamenilor din Dalskabaty și reușește să fugă pentru a-i preveni. Dar și fără intervenția lui, oamenii din Dalskabaty îl pedepsesc și-l gonesc pe Iltiurel, salvându-l pe Mates, care rămâne cu ei.

Prin similitudinile și aluziile sale, textul depășește limitele unui obișnuit conflict între bine și rău. Iadul amintește bine o țară capitalistă și poate chiar mai bine cetatea vaticaanului care-și trimite agenții și diversioniștii în toată lumea — dar care înținește pretutindeni rezistența oamenilor cinstiți, Merga, rafinamentul și limbajul dracilor, sugerează din plin pe prelații catolici care sub haina lor religioasă, ascund cele mai mârșave intenții de alterare a conștiinței maselor, de propagare, a unei filozofii reacționare. Metodelor primitive „feudale“ pe care le propune Belfegor, unul din diavoli pentru a corupe pe oamenii din Dalskabaty, Iltiurel le substituie metode mai subtile propunând specularea „contradicțiilor arzătoare dinăuntrul oamenilor, reacțiile biochimice, glandele cu secreție internă, complexele înăbușite, refluxarea... „Să te pricepi să descoperi o fisură individualistă în psihicul omului contemporan — spune el — ca apoi să pătrunzi în ea“.

Acestor încercări, Drda le opune în piesa lui, poporul ca entitate activă și conștientă, care luptă, care demască și care pedepsește. Oamenii din piesa lui Drda nu se mulțumesc numai să se aperc; ei sînt puternici și ofensivi. Și în fața acestei forțe, toate tentativele de infiltrare a filozofiei burgheze se dovedesc neputincioase.

Pentru piesa „Dracul uitat“ i s-a acordat lui Jan Drda premiul național al Uniunii Scriitorilor din R. S. Cehoslovacă.

DRACUL PACALIT

Imaginat încă din vechime de către oamenii simpli, ca o întruchipare a forțelor ostile lor, „geniul răului“ și-a găsit în legenda biblică o înfățișare precisă și o diversitate de nume: Belzebul, Scaraoșchi, Satana, Aghiuză, Ucigătoarea, Diavol, Lucifer, Michiduță, Necuratul, Sarsailă, Mefisto etc.

Cucerind natura, eliberându-se de superstiții, de creațiile proprii sale fantastică, omul a început să nu se mai teamă și rolul personajului misterios a ajuns în zilele noastre să se reducă la acela al unui personaj ridicul de basm.

Supunând apa și focul, evitând seceta și trănțetul, omul i-a atribuit diavolului alte funcții și ne amuzăm copios când îl vedem în basmul popular cărând saci cu bani, tăind păduri, ocupându-se cu morăritul sau cu fierăritul, subordonat unui Dănilă Prepeleac sau unui Ivan Turbinecă. Figura lui nu mai înspăimintă și „ferocitatea diabolică“ s-a transformat într-o răutate de prostănac lipsită de eficacitate.

Creată inițial pentru înfricoșare, înfățișarea dracului, în ciuda copitelor, a cozii de bou și a cornitelor, stătenste risul: risul care desființează.

Religia văzută de....

..Vaso Pelagic (1838—1899) — militant social de seamă, revoluționar și socialist.

„Religia, constituie cea mai mare rătăcire. Lumina științei și a bunului simț, trebuie să imprăștie ceața otrăvitoare a tuturor prejudecăților... Dumnezeu nostru este adevărul și dreptatea...; biserica noastră este frăția și prosperitatea...; morala noastră este egalitatea... iar suveranul nostru este adevărul științific“.

(Raționamente ale bunului simț).

..Tobias Barreto (1839—1889) — filozof brazilian.

„Dumnezeu este o vorbă goală. Despre dumnezeu nu ne spun nimic nici simțurile, nici rațiunea. Nu poate exista o știință despre dumnezeu; teologia și teodiceea nu sînt științe. Teodiceea este o teomanie“.

..Jose Marti (1853—1895) — filozof și democrat revoluționar cuban.

„Credința nu este un mijloc prin care se poate afla adevărul, ci, dimpotrivă un mijloc de a ascunde adevărul și de a-i opri dezvoltarea... Noi, oamenii liberi avem o altă credință. Aceasta este credința în înțelepciunea veșnică. Mijlocul ei este demonstrația“.

..Ivan Franko (1856—1916) — scriitor.

„Nu dumnezeu l-a creat pe om din nimic, după chipul și asemănarea sa, ci, dimpotrivă, omul l-a creat pe zeii din nimic, după chipul și asemănarea sa“.

..Ludwik Krzywicki (1859—1941) — scriitor, istoric, teoretician polonez.

„Biserica este fără îndoială unul dintre cei mai mari dușmanii oricărui progres“.

MEDALION

*Marcel
Anghelescu*

Artist emerit, laureat al Premiului de Stat, M. Anghelescu este una din figurile proeminente ale teatrului nostru care se cheltuiește cu generozitate și talent pentru promovarea artei interpretative realist-socialiste.

Bogata sa activitate de la Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București îl definește ca pe un actor multilateral și polivalent, atacând cu aceeași ușurință rolurile de dramă și de comedie, realizând cu aceeași seriozitate rolurile de mare sau de mică întindere. Cine l-a văzut jucând pe scena Naționalului bucureștean uită cu greu creațiile sale mai vechi sau mai noi, actorul dovedind de fiecare dată diversitatea talentului său, dăruind fiecărui personaj autenticitate și contururi precise.

Ghița Pristanda, Matei Millo, Romeo Ionescu din „Ziaristii”, Caliban din „Furtuna”, Ropoteală din „In Valea Cucului”, Bufonul din „Regele Lear”, Kogălniceanu din „Cuza Vodă și Unirea”, Dobcinski din „Revizorul”, Hlebnikov din „O chestiune personală”, Maurizio din „Bădăranii” sînt cîteva din rolurile pe care Marcel Anghelescu le-a jucat în ultima vreme. Ele rămîn în conștiința spectatorului ca un exemplu de realizare artistică, adevărate documente de viață, capabile să instruiască și să convingă.

Deopotrivă solicitat în cinematografie ca și în teatru, Marcel Anghelescu a îndeplinit, ori de cîte ori a fost nevoie, funcții pedagogice și de interes obștesc, depunînd aceeași seriozitate și căldură pentru realizarea sarcinilor ce-i reveneau. Nu e necesar să subliniem importanța acestor activități. Oricine l-a văzut pe Romeo Ionescu sau pe Hlebnikov și-a dat seama — prin puterea de convingere pe care o are adevărul evident — că Marcel Anghelescu nu face altceva decît să dea viață scenică oamenilor și realităților în mijlocul cărora trăiește arta sa înscriindu-se în efortul comun al oamenilor muncii din patria noastră pentru o viață demnă și frumoasă.

ED. COVALI

COLABORATORI

TEHNICI:

Sufleur — ELENA DUDULEANU

Pictor executant — GH. PETRESCU

Tîmplărie — M. MARINESCU, M. ILIESCU

Croitorie — D. DINU, M. NICULESCU, M. BORCEA

A. MOCANU

Lumini — M. PELIPIAN

Sonorizare — ION MANOLESCU

Recuzita — I. RARET

Mînuitori decor — V. CĂPITANU, GH. LUNGU, GH. MARCIUC,

I. AMBROZIE, D. ARMAȘU, GH. IPATE

Tapițar — D. HOGEA

Cabiniere — E. MUNTEANU, E. ACATRINEI

Bacău 3857-963

Lei 2